

Tre dager i Oslo

Bernard-Henri Levy

Elysée-palasset før nobelprisreisen til Oslo. Den vesle vaktleiligheten i første etasje, hvor den franske republikk later til å innlosjere sine mest markante, private gjester.

Denne formiddagen er Wiesel der. I transitt mellom to fly. Han forteller at han er kommet for å takke et av de få vestlige statsoverhodene som har grepet inn til fordel for ham i denne nobelpris-saken. Francois Mitterrand skal straks motta ham. Da skal de ha en av disse lange samtale om livet, døden, barn-dommen, litteraturen eller Bibelen, en samtale av den typen de har stor sans for begge to. Sent i ettermiddag kommer Mitterrand, med en tone som sier «bli nu med, kjære venn, så snakker vi videre i bilen», til å ta med seg Wiesel hjem til foreldrene til Malik Oussekiene, studenten som ble myrdet av politiets motorsykelbrigade under demonstrasjonene i Paris. Men for øyeblikket er Wiesel her. Alene mellom den absurde leilighetens fire vegger i avlegse farver. Han har det samme uttrykket av å være forskjøvet, malplassert eller i eksil som jeg nesten alltid har sett hos ham, uansett tid, sted og omstendigheter. Som alltid står han, med håret i uorden, i et enormt virvar av bøker, papirlapper eller halvt utpakkede koffert, mens han leser, leser om igjen, retter og retter om igjen den talen han skal holde i Oslo. Avsnittet om palestinerne er naturligvis det mest tornefulle. Det vet jeg. Det vet han. Og antagelig for n'ete gang finpusser han hver minste detalj, hvert minste komma. Profet? Ja. Men profetene er også strateger.

Jeg er ikke noe særlig glad i Oslo. Jeg liker ikke disse nordeuropeiske byene – de er så triste og kalde at det er til å dø av, altfor rene, altfor velordnede, nesten anti-septiske.

alvorligere. Den blir dystre. Og når han, mot en bakgrunn av redsler og dødsleire, forteller om den imaginære dialogen mellom det barnet han var og den voksne han er blitt, overlater eventyret kort og godt plassen til følelsen av tragedie. Det oppstår likevel et stort og beveget øyeblikk når sønnen Elisha i sin tur bestiger talerstolen. Det blir atter et meget vakkert øyeblikk når den vesle gutten slutter seg til faren igjen, for å motta sin del av æren, minnene og smerten. Wiesel: «Det er fordi jeg husker hva mennesket har vært istand til, at jeg fortviler; det er fordi jeg husker barna som venter seg sin frelse av oss, at det er blitt meg påbudt å håpe.»

Denne Elie er fullt istand til å le av full hals over en spøk. Han er istand til å foretrekke en gammel, norsk rabbiners selskap, en av den første tidens trofaste, fremfor de kjedelige standspersonenes. Og fremfor alt er han istand til å spørre oss, i en engstelig og nesten barnslig tone, om han virkelig var denne Nobel-prisen verdig, om han virkelig fortjente den fullt ut og om det ikke var andre, like fortjente mennesker som i virkeligheten delte den med ham. Komedie? Koketteri? Kanskje, delvis. Men sann beskjedenhet også. En ekte form for ydmykhet. Og denne akutte bevisstheten om at den prisen han er blitt tildelt, også – av kall – tilkommer hele det samfunnet han har gjort seg til og villet være herold for. Sannsynligvis har han aldri i samme grad følt vekten av de døde rundt seg. Ikke på lenge har han så smertelig opplevet det grusomme ved deres fravær. Elie, den overlevende. Elie Wiesel, Nobel-prisen til jødedommen.